Gemeente Wijchen

Resultaten Peiling behoefte mantelzorgers

29-01-2018

Theo Anema

Samenvatting

In Wijchen zijn verschillende vormen van mantelzorgondersteuning beschikbaar. We willen weten welke behoefte de mantelzorgers in Wijchen hebben en wat die behoefte concreet inhoudt. Om vervolgens te bezien of de huidige ondersteuning de mantelzorger voldoende faciliteert en waardeert. Het eerste deel van onze vraag hebben we beantwoord. De behoeften van mantelzorgers zijn in beeld gebracht. Het tweede deel van onze vraag kunnen we nu nog niet beantwoorden omdat veel mantelzorgvoorzieningen niet bekend zijn bij mantelzorgers. We kunnen hierdoor geen conclusies trekken of de huidige ondersteuning de mantelzorgers voldoende faciliteert en waardeert.

Deze rapportage bevat de resultaten van een peiling naar de behoefte van mantelzorgers in de gemeente Wijchen. De mantelzorgers zijn door middel van een enquête benaderd waarin ze 6 vragen hebben beantwoord die samen een beeld schetsten van hun behoeften. Aan het eind van de enquête konden de mantelzorgers aangeven of ze wilden deelnemen aan een verdiepend gesprek op basis van die resultaten. In totaal hebben 166 respondenten de enquête ingevuld en hebben er 19 deelgenomen aan het verdiepende gesprek.

Enquête
Naar aanleiding van de enquête bleek dat er vier thema's zijn waar mantelzorgers behoefte aan hebben dit zijn in willekeurige volgorde:
1. meer vrije tijd
2. professionele ondersteuning
3. begrip van de omgeving
4. een betere eigen gezondheid.

De spelers die hierbij werden genoemd als degene waarvan ondersteuning werd verwacht zijn in rangschikking van de meeste naar minste verwachting:
1. het gezin
2. de gemeente
3. vrienden en kennissen
4. buren en buurt
5. de werkgever.

Verdiepend gesprek
Tijdens het verdiepende gesprek kwamen de thema's eenzaamheid en vraag naar informatie over voorzieningen naar voren.

Respondenten gaven in dit verdiepend gesprek aan wat de vier thema's uit de enquête voor hen inhouden. En van welke speler ze "wat" verwachten. Hieruit kwamen per thema en per speler uitkomsten. Daarnaast zijn er in dit gesprek twee thema's toegevoegd waar behoefte aan is.

1. Mantelzorgers geven aan dat de sociale omgeving na langdurige mantelzorg wegvalt. Familie, vrienden en buurt verdwijnen uit beeld. Naast de verhoging van druk op de mantelzorger geven ze allen aan dat dit er ook voor zorgt dat ze zich in toenemende mate eenzaam voelen.

2. Mantelzorgers geven aan dat ze niet weten welke ondersteuningsmogelijkheden er zijn. Meer dan de helft van de aanwezigen is niet op de hoogte wat het sociaalwijkteam is en wat het voor hen kan betekenen. Bij enkele mantelzorgers leefde het idee dat het volledig uit vrijwilligers bestond. Dit laat zich tevens in de enquête zien waaruit blijkt dat 61% niet bekend is met het sociaalwijkteam.

Inhoud

Samenvatting 1
Inleiding: Waarom hebben we deze peiling gedaan? 3
Wie hebben we bereikt? 4
Wat hebben we gevraagd? 4
Welke antwoorden werden gegeven? 5
Antwoorden op: Ervaart u voldoende steun van uw omgeving? 5
Antwoorden op: Vindt u het zorgen voor een ander een belasting voor uw leven? 6
Antwoorden op: Wat heeft u nodig bij het geven van mantelzorg? 6
Antwoorden op: Van wie in uw omgeving wilt u deze hulp ontvangen? 7
Antwoorden op: Welke vorm van mantelzorgondersteuning kent u en heeft u behoefte aan? 7
Mantelzorg ontmoetingscafé 8
Welke concrete ideeën kwamen er uit het mantelzorg ontmoetingscafé? 10
Bijlage 1: Welke vorm van mantelzorgondersteuning kent u en heeft u behoefte aan? ..11

Inleiding: Waarom hebben we deze peiling gedaan?

In de gemeente Wijchen kennen we verschillende vormen van mantelzorgondersteuning. In onze samenleving hechten we veel waarde aan zelfredzaamheid en de eigen kracht van mensen om samen met hun omgeving het leven vorm te geven. Hierom wilden we weten welke behoefte de mantelzorgers in Wijchen hebben en wat die behoefte concreet inhoudt. Om vervolgens te bezien of de huidige ondersteuning de mantelzorger voldoende faciliteert en waardeert. Dit met als uiteindelijk doel indien nodig interventies te ontwikkelen om de samenredzaamheid van onze inwoners te vergroten.

Wat hebben we gedaan?
Om zicht te krijgen op die behoeften zijn we gestart met een enquête waarin we door middel van een zestal vragen een kwantitatief beeld vormden van de behoeften van de mantelzorgers. Daarnaast zijn we tijdens het mantelzorg ontmoetingscafé, dat jaarlijks georganiseerd wordt door Meer Voormekaar, dieper in gegaan op de resultaten uit de enquête. Dit om nog algemene resultaten zoals de behoefte aan meer vrije tijd concreet te maken.

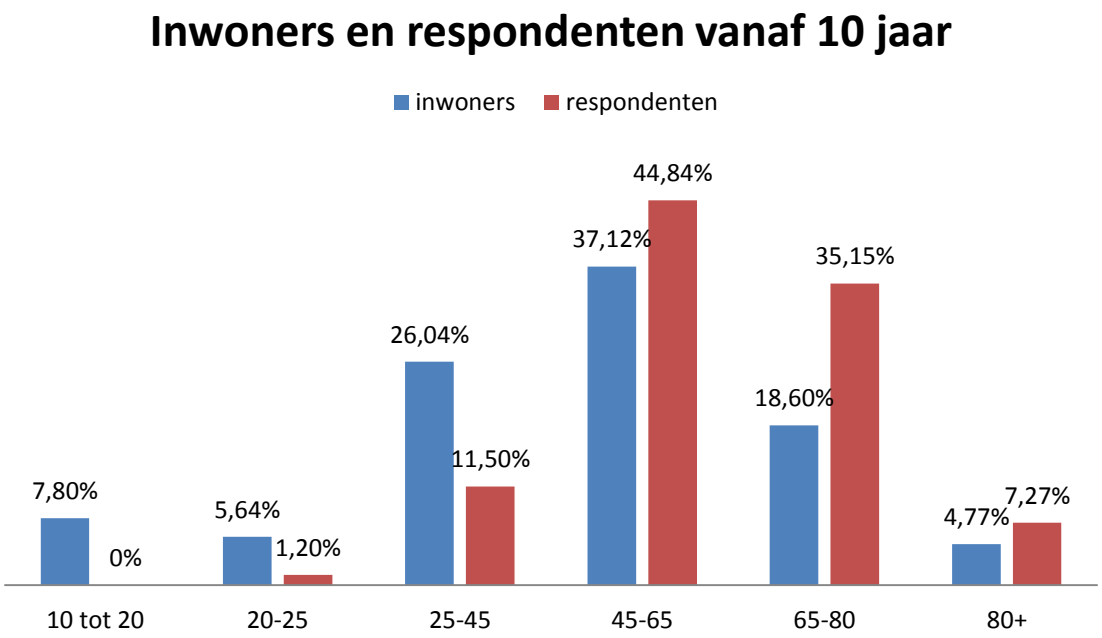

Wat gaan we nog doen?
Met de uitslagen gaan we aan de slag wanneer het gaat om snelle makkelijke aanpassingen. Voor de langere termijn brengen we een kerngroep samen die bestaat uit onder andere de gemeente, het SWT, Meer Voormekaar en de Wmo-raad om met de uitkomsten van de peiling aan de slag te gaan en tot concrete verbeteringen te komen.

Wie hebben we bereikt?

In totaal hebben 166 respondenten de enquête ingevuld. Bij het mantelzorg ontmoetingscafé waren 19 respondenten aanwezig.

In de enquête hebben we de respondenten gevraagd naar hun leeftijd. We hadden de verwachting dat verschillende leeftijdsgroepen verschillende antwoorden zouden geven. Dit onderscheid in antwoorden hebben we niet geconstateerd. Opvallend is dat de leeftijdscategorieën boven 45 over vertegenwoordigd zijn in verhouding tot de inwonersaantallen van Wijchen.

Leeftijdscategorieën niet bereikt

We hebben de doelgroepen in de leeftijdscategorieën tussen 12 en 40 jaar maar minimaal bereikt. De uitkomsten van deze peiling zijn dus ook voornamelijk van toepassing op de groepen vanaf 41 jaar.

Wat hebben we gevraagd?

We hebben de respondenten de volgende vragen gesteld.

1. Wat is uw leeftijd?
2. Ervaart u voldoende steun van uw omgeving?
3. Vindt u het zorgen voor een ander een belasting voor uw leven?
4. Wat heeft u nodig bij het geven van mantelzorg?
5. Van wie in uw omgeving wilt u deze hulp ontvangen?
6. Welke vorm van mantelzorgondersteuning kent u en heeft u behoefte aan?

Bij de vragen 2, 5 en 6 hebben respondenten in een matrix antwoorden gegeven. De vierde vraag is een openvraagstelling geweest.

Welke antwoorden werden gegeven?

Antwoorden op: Ervaart u voldoende steun van uw omgeving?

Op de vraag of men voldoende steun ervaart van de omgeving geven respondenten aan dat ze voldoende steun ervaren vanuit vrienden/kennissen (48%), gezins-of familieleden (68%), de buurt (32%) en de gemeente (43%).

Van de respondenten geeft 29% aan geen steun te ervaren van de gemeente en dit wel te verwachten. Bij de overige spelers ligt dit percentage aanzienlijk lager.

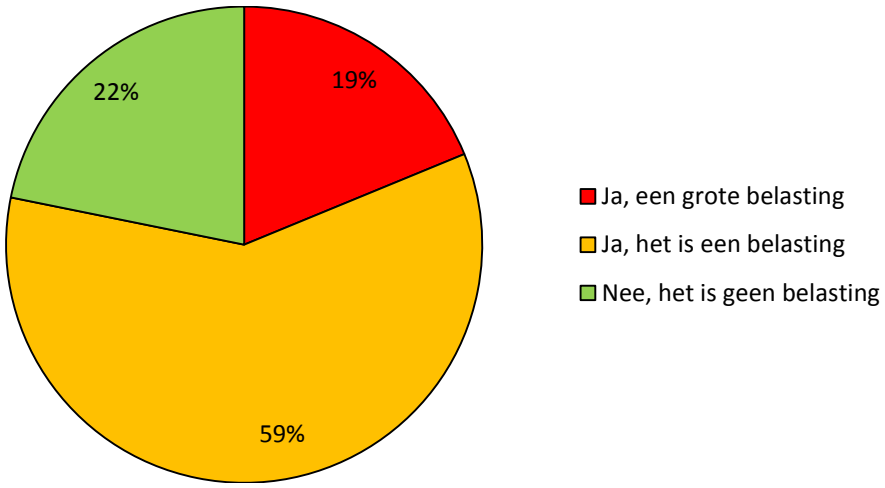
De respondenten hebben weinig behoefte aan steun vanuit de geloofsgemeenschap en de vereniging.

Met de enquête hebben we tussen de 42% en 54% respondenten bereikt die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt. De antwoorden die zijn gegeven op de vraag of voldoende steun wordt ervaren vanuit de werkgever geven daarmee een vertekend beeld. Ondanks dat geeft toch 16% van de respondenten aan behoefte te hebben aan ondersteuning vanuit de werkgever en dit onvoldoende te ervaren.

	JA	Nee maar dat hoeft ook niet	Nee en daar heb ik wel behoefte aan
Buurt	32%	60%	8%
Geloofsgemeenschap	7%	88%	5%
gemeente	43%	28%	29%
Gezins-of familieleden	68%	20%	12%
Vereniging	8%	83%	9%
Vrienden of kennissen	48%	42%	10%
Werkgever of collega's	15%	69%	16%

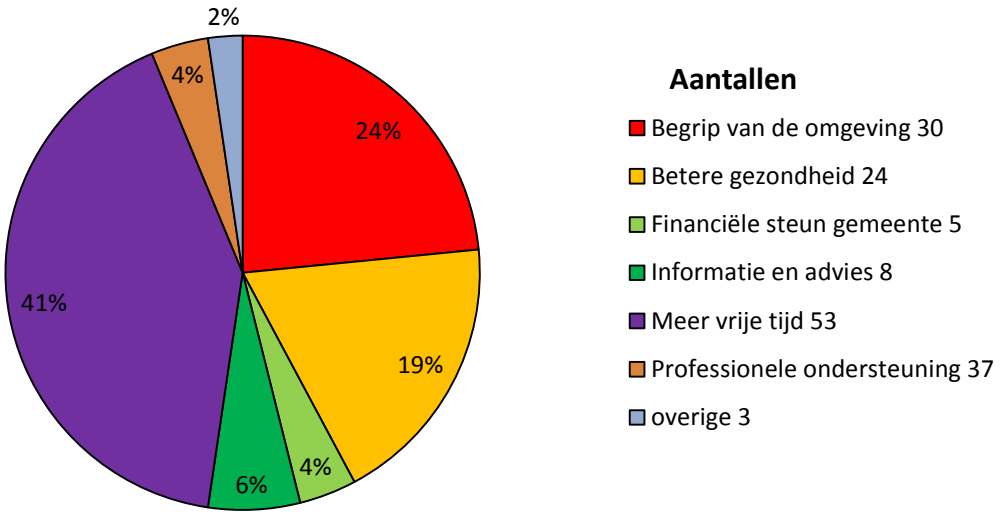
Antwoorden op: Vindt u het zorgen voor een ander een belasting voor uw leven?

Het merendeel van de respondenten (78%) geeft aan dat de mantelzorg een belasting is voor het leven. 22% geeft aan dat het geen belasting is, 19% geeft aan dat het een grote belasting is. In relatie tot de leeftijdscategorieën kunnen we hier geen conclusies aan verbinden. De belasting is verdeeld over de leeftijdscategorieën.

Antwoorden op: Wat heeft u nodig bij het geven van mantelzorg?

Hoewel het aanbrengen van antwoord categorieën geen recht doet aan de complexiteit van de antwoorden die zijn gegeven kunnen we de antwoorden onderverdelen in de onderstaande categorieën. Hierbij is het opvallend dat vier behoeften samen 90% van de antwoorden beslaan. Dit zijn meer vrije tijd, professionele ondersteuning, de eigen gezondheid en het begrip van de omgeving.

Antwoorden op: Van wie in uw omgeving wilt u deze hulp ontvangen?

De antwoorden op deze vraag geven aan van welke speler de mantelzorgers verwachten hulp te krijgen bij wat ze nodig hebben om de mantelzorg te geven. Het was mogelijk om meerdere antwoorden te kiezen.
De nadruk ligt op gezins-of familieleden, de gemeente en vrienden of kennissen. De overige spelers vallen minder op.

Hierbij hebben we de zelfde kanttekening als bij de vraag van wie steun wordt ervaren. Door de grote oververtegenwoordiging van de doelgroep pensioengerechtigden geeft het antwoord achter de werkgever een vertekend beeld, en geeft daarmee geen goed beeld voor de werkende mantelzorgers.

Van wie wordt hulp verwacht	% van respondenten
Buurt	19%
Geloofsgemeenschap	4%
Gemeente	51%
Gezin/familie	53%
Vereniging	7%
Vrienden & kennissen	34%
Werkgever	19%

Antwoorden op: Welke vorm van mantelzorgondersteuning kent u en heeft u behoefte aan?

In bijlage 1 is een overzicht van de antwoorden opgenomen. Uit de antwoorden op deze vraag blijkt:

- De belangenbehartiging gericht op collectieve ondersteuning is bij 65% van de respondenten bekend
- Financiële ondersteuning is bij 64% van de respondenten bekend
- Administratieve ondersteuning is bij 50% van de respondenten bekend
- De informatie-en adviesfunctie (SWT) is bij 39% van de respondenten bekend
- Respijtzorg is bij 49% van de respondenten bekend
- Hulp in het huishouden is bij 69% van de respondenten bekend
- De mantelzorg makelaar is bij 41% van de respondenten bekend
- De mantelzorgwaardering is bij 89% van de respondenten bekend
- De woningaanpassingen zijn bij 75% van de respondenten bekend
- De bewegingsondersteuning is bij 84% van de respondenten bekend

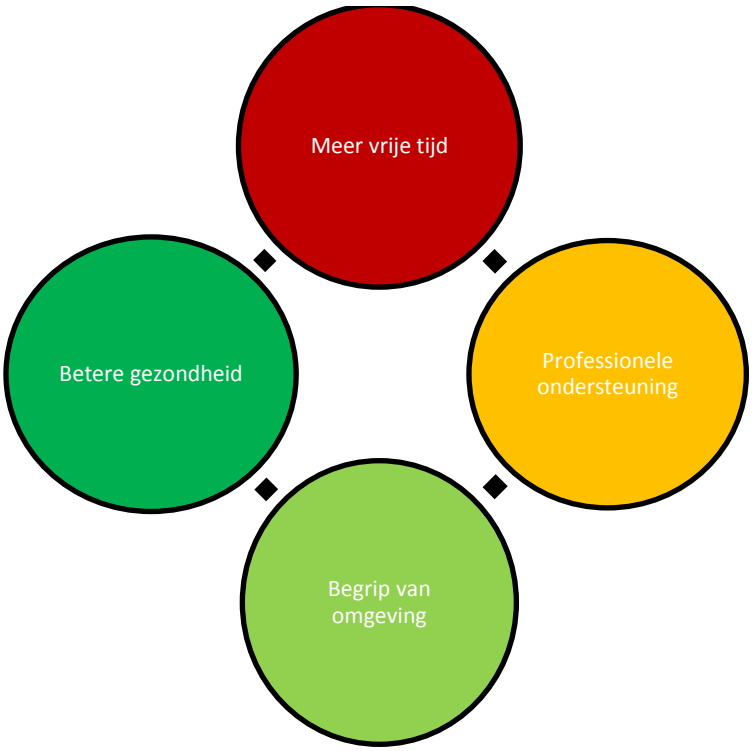
De gemeentelijke voorzieningen en met name de mantelzorgwaardering springt eruit wat betreft gebruik. Dit is logisch aangezien gebruikers van de mantelzorgwaardering direct zijn aangeschreven.

Mantelzorg ontmoetingscafé

Het mantelzorg ontmoetingscafé dat plaatsvond op 23 november 2017 is bezocht door 19 respondenten. Daarnaast was er één lid van de Wmo-raad aanwezig, een lid van het SWT, een medewerker van MeerVoormekaar en de gemeente.

Wat hebben we gedaan?
Na het geven van een korte presentatie over bovenstaande resultaten zijn we in gesprek gegaan met respondenten. Dit hebben we gedaan door per thema de vragen te stellen, wat betekent dit voor jou? En wat kunnen de vijf spelers waar het meest van wordt verwacht voor u doen? (gezin/familie, gemeente, vrienden en kennissen, buren/buurt, werkgever)

We hebben de vier thema's die naar voren kwamen uit de enquête gebruikt als kapstok. Hierbij hebben de mantelzorgers zowel mondeling als schriftelijk hun betekenis per thema gedeeld en hun ideeën voor ondersteuning gegeven.

Wat betekent meer vrije tijd?
Bij meer vrije tijd denken mantelzorgers aan het volgende:
- Weer kunnen sporten of naar het theater.
- Af en toe een vrije dag.
- Weer eens op vakantie kunnen (al dan niet samen met de partner).
- Een paar uur vrij voor zichzelf in plaats van voor overige huishoudelijke taken.

Verder gaven de mantelzorgers aan dat de sociale omgeving vaak wegvalt. Kinderen wonen ver weg en hebben geen tijd. Men voelt zich eenzaam. Daartegenover staat toch ook een vraagverlegenheid waarbij men aangeeft het niet te vragen als het niet echt noodzakelijk is.

Wat betekent meer professionele ondersteuning?
Bij professionele ondersteuning denken mantelzorgers aan het volgende:
- Hulp bij het zelfstandiger maken van de zorgbehoevende.
- Ondersteuning bij (financiële) administratie.

- Informatievoorziening over WMO en WLZ.
- GGZ begeleiding thuis.
- Ondersteuning bij het vinden van de juiste ondersteuning.
- Huishoudelijke hulp en onderhoud tuin.
- Fysieke aanpassing van de woonomgeving zodat er samen (met de zorgbehoevende) kan worden gewoond.

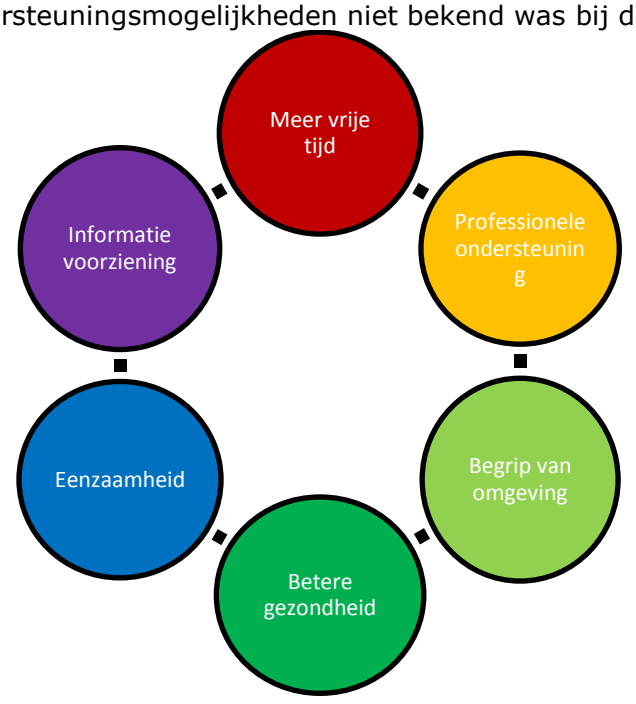
Wat betekent begrip van de omgeving?
Bij begrip van de omgeving denken mantelzorgers aan het volgende:
- Werkuren flexibel in kunnen zetten.
- Meer bekendheid van psychische problematiek in de maatschappij.
- Publieke omgeving toegankelijk voor minder validen.
- Meer contact met andere mantelzorgers (wens om te delen met anderen).
- Ondersteuning in moeilijke tijden (flexibel inzetbaar op korte termijn).

Wat betekent een betere gezondheid?
Bij een betere gezondheid kunnen we denken aan het volgende:
- Fysieke ondersteuning om mantelzorgtaken lichter te maken (zoals til-ondersteuning bij in en uit bed stappen).
- Tijd en ruimte voor jezelf om tot rust te komen.

Naast deze thema's waren er gedurende de middag twee andere belangrijke thema's die aan het licht kwamen: eenzaamheid en behoefte aan informatievoorziening.

De aanwezige respondenten gaven vrijwel allemaal aan dat door langdurige mantelzorg verlening de sociale omgeving zich terugtrekt. Kinderen zijn te druk en wonen vaak verder weg. Vrienden en kennissen vallen weg of hebben zelf ondersteuning nodig. Eenzaamheid werd benoemd als een van de grootste uitdagingen van het mantelzorger zijn. Dit vormt dan ook het vijfde thema.

Daarnaast werd tijdens de middag duidelijk dat er een grote vraag is naar informatievoorziening. Behoeften naar bepaalde professionele ondersteuning die aanwezig en beschikbaar is maar klaarblijkelijk niet bekend onder de mantelzorgers. Ook de functie van het Sociaal wijkteam was niet bekend bij een deel van de aanwezigen. De informatievoorziening is het zesde thema. Dit zesde thema was ook te zien in de beantwoorden van de enquête waarin duidelijk werd dat een groot deel van de mantelzorgondersteuningsmogelijkheden niet bekend was bij de respondenten.

Welke concrete ideeën kwamen er uit het mantelzorg ontmoetingscafé?

Naast het aangeven van behoeften kwamen er ook een aantal concrete ideeën voort uit het ontmoetingscafé. De haalbaarheid van de uitvoering van deze ideeën moet nog worden bepaald.

1. Oprichting van een lotgenoten groep waar mantelzorgers elkaar kunnen vinden.
2. Aandacht voor het verhaal van de mantelzorger op facebook/internet en in de Wegwijs
3. Nieuwe uitgave van de mantelzorgwijzer (informatie over voorzieningen, gemeentelijke regelingen e.d.)
4. Met zorgbehoevende inwoners de publieke ruimte beoordelen
5. Meer aandacht voor de mantelzorger in het keukentafel gesprek met de zorgbehoevende.

Bijlage 1: Welke vorm van mantelzorgondersteuning kent u en heeft u behoefte aan?

Type ondersteuning	Nee, dit ken ik niet en ik heb hier geen behoefte aan.	Nee, dit ken ik niet maar ik heb hier wel behoefte aan	Ja dit ken ik maar ik weet niet waar ik dit kan vinden	Ja dit ken ik maar ik heb hier geen behoefte aan	Ja dit ken ik, en ik maak er gebruik van.
Belangenbehartiging (wmo-raad en cliëntenraden)	**24%**	**11%**	**9%**	**33%**	**23%**
Financiële ondersteuning	**28%**	**18%**	**16%**	**23%**	**15%**
Administratieve ondersteuning (formulieren brigade)	**40%**	**10%**	**5%**	**38%**	**7%**
Informatie en advies (SWT)	**39%**	**23%**	**8%**	**22%**	**9%**
Respijtzorg (tijdelijke overname van zorg)	**37%**	**13%**	**8%**	**36%**	**5%**
Hulp in het huishouden (voor u of de persoon voor wie u zorgt)	**21%**	**10%**	**9%**	**27%**	**33%**
Mantelzorg waardering (financiële waardering uit de gemeente)	**4%**	**7%**	**7%**	**1%**	**82%**
Mantelzorg makelaar (ondersteuning bij het vinden van mantelzorgers)	**48%**	**11%**	**7%**	**29%**	**5%**
Woning aanpassingen (traplift, douchesteunen etc.)	**17%**	**8%**	**5%**	**38%**	**32%**
Bewegingsondersteuning (rolstoel, rolator, scootmobiel etc.)	**12%**	**4%**	**3%**	**29%**	**51%**

Bijlage 1. Vraag: Welke vorm van mantelzorgondersteuning kent u en heeft u behoefte aan?